

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Genel Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*

Özgür GÜL**
Hakan Salim ÇAĞLAYAN***
Metin ÖZLÜ****

ÖZ

Bu araştırma, Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin bazı değişkenlere (cinsiyet, bölüm, sınıf, yaş) göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği, Antrenörlük Eğitimi ve Rekreasyon Bölümü'nde okumakta olan 1030 1. ve 2. Öğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmış fakat uygulama yapıldığı anda mevcut olmayan öğrenciler ile ankete katılmak istemeyen öğrencilere anket uygulanmadığından araştırma 808 öğrenci üzerinde yürütülmüştür.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Öztürk (1995) tarafından geliştirilen "Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiş ve bu inceleme sonucunda veriler normal dağılım gösterdiğinden dolayı ikili küme karşılaştırmaları için t testi; üç veya daha fazla küme karşılaştırmaları için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA sonucu anlamlı bulunan farklılıkların kaynağını belirlemek üzere varyansların homojen olmasından dolayı Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Araştırma sonucunda; öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre tekrar ve hatırlama stratejilerinin; öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre dikkat, anlamlandırma, zihne yerleştirme, hatırlama ve duyuşsal stratejilerinin; sınıf değişkenine göre anlamlandırma, hatırlama ve duyuşsal stratejilerinin; yaş değişkenine göre ise dikkat, anlamlandırma, zihne yerleştirme, hatırlama ve duyuşsal stratejilerinin anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor bilimleri, öğrenme stratejileri, değişken, öğrenci

Investigation Of Use Levels Of General Learning Strategies Of Sport Sciences Faculty Students By Some Variables

ABSTRACT

This research was carried out to determine whether the levels of general learning strategies of students of Selçuk University Sports Sciences Faculty differ according to some variables (gender, department, class, age).

He created 1030 1st and 2nd Instructor students who are studying in the department of Physical Education and Sports Teacher Training, Sports Management, Coaching Education and Recreation Department of Selçuk University Sports Science Faculty in 2015-2016 spring semester of 2015-2016. The research was carried out on 808 students because it was tried to reach the whole of the universe but the students who did not have the application and the questionnaire was not applied to the students who did not want to participate in the questionnaire.

The personal information form developed by the researchers and the "General Learning Strategy Assessment Scale" developed by Öztürk (1995) were used as the data collection tool in the research. The Kolmogorov-Smirnov test, in which the data showed normal distribution, was examined and as a result of this examination, the t-test was used for binary cluster comparisons; One-way ANOVA was used for three or more sets of comparisons. Tukey HSD multiple comparison test was used because the variances were homogeneous to determine the source of significant differences found in the ANOVA outcome. Significance level in the study was taken as 0.05.

As a result of the research; The recall and recall strategies of the students according to the sex variable; The importance of attention, meaning, mental placement, recall and affective strategies according to the department variable they have studied; Class

* Bu araştırma, 3-5 Kasım 2016 tarihinde Antalya'da düzenlenen 1st International Academic Research Congress'te sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, ozgur2003@gmail.com

*** Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, hcaglayan@selcuk.edu.tr

**** Uzman, Selçuk Üniversitesi, mozlu@selcuk.edu.tr

Makalenin Gönderim Tarihi: 08.02.2017; Makalenin Kabul Tarihi: 22.02.2017

meaning, recall and affective strategies; According to the age variable, attention, meaning, mental placement, recall and affective strategies differed significantly.

Keywords: Sport sciences, learning strategies, variable, student

1. Giriş

Öğrenme, bireyin aktif ve bilinçli olarak bazı stratejileri kullanarak çevreden bilgi edinme ve hafızada var olan bilgilerle birleştirerek kalıcı davranışlar oluşturma süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu süreçte birey kısa ve uzun süreli hafızasında bulunan bilgileri çeşitli yöntem ve uygulamalarla yeniden düzenlemek zorundadır (Namlu, 2004; 124).

Öğrenciler bilgileri öğrenirken birçok güçlükle karşılaşmaktadır. Bazı öğrenciler çok çalıştıkları halde başarılı olamazken, bazıları kısa süre çalışarak başarılı olabilmektedir. Aynı sınıf ortamında öğrenim gören öğrencilerden bazıları dersin sonunda verilen bilgileri öğrenirken, bazıları öğrenememektedir. Öğrencilerin bu sorunlarının, öğrenmeleri gereken bilgiyi nasıl öğreneceklerini bilmemelerinden kaynaklandığı söylenebilir. Bu tür sorunların yoğunluğu ve bilişsel psikolojideki gelişmeler sonucu öğrencinin öğrenme sürecinde kendi öğrenmesini düzenleyebilen etkin bir katılımcı olduğu görüşünün ağırlık kazanması, öğrenme stratejilerini eğitim alanında en önemli konulardan biri haline getirmiştir. Ayrıca bilginin hızla artması ve değişmesi, bireyin kendini sürekli geliştirmesini gerekli kılmakta ve öğrenme stratejilerinin ömür boyu ihtiyaç duyulmasına neden olmaktadır (Açıkgöz, 2005; 87).

Öğrenme stratejilerine olan ilgi, davranışçı yaklaşımlardan bilişsel yaklaşıma doğru bir yönelmeyle ortaya çıkmıştır. Davranışçı yaklaşımda öğrenmeye ilişkin olarak materyalin sunulusunun öğrenmeyi nasıl etkilediği üzerinde durulurken, bilişsel yaklaşımda gelen bilginin bellekte nasıl işlendiği ve yapılandırıldığı anlaşılmasına çalışılır (Demirel, 1993; 53; Weinstein ve Mayer, 1986; 55). Başka bir deyişle, öğrenme stratejileri bilgiyi işleme kuramında sunulan bilgi işleme ve şifreleme ilkelerine dayalı olarak bilişsel işlemi kolaylaştıracak ya da etkin duruma getirecek araçlar ve teknikler olarak ortaya çıkmıştır (Somuncuoğlu ve Yıldırım, 1998; 33).

Bilişsel becerilerin birleşimi olarak nitelendirilen öğrenme stratejisi, öğrenenlerin öğrenme sırasında sahip oldukları ve kodlama sürecini etkileyen davranışları ve düşünceleridir (Schmeck 1988; 87; Weinstein ve Mayer, 1986; 55). En yalın tanımla öğrenme stratejisi, bireyin kendi kendine öğrenmesini kolaylaştıran tekniklerin her biridir (Özer, 2002; 21). Buna göre bir öğrenme stratejisinin amacı, öğrenenin duyuşsal durumunu etkilemek ya da öğrenenin yeni bilgiyi seçme, edinme, örgütleme ve bütünleştirmesini kolaylaştırmaktır (Weinstein ve Mayer, 1986; 55).

Subaşı (2000)'na göre; öğrencilerin hem örgün eğitimde derslerde başarılı olmaları, hem de örgün eğitimden sonra yaşadığımız bilgi çağında kendilerini geliştirmeleri için kendi kendilerine öğrenmeleri ve öğrenmelerini izleme yeterliği kazanmaları gerekmektedir. Okullarda öğrencilere belli disiplinlerin temel kavram ve ilkeleri öğretilirken öğrenme stratejileri de öğretilmelidir. İlköğretimden başlayarak öğretimin her düzeyinde derslerde konunun gerektirdiği öğrenme stratejilerinin öğretilmesine yer verilmelidir (Dikbaş ve Kaf Hasırcı, 2008; 70).

Öğrencilerin başarılarını artırmanın ve onları gelecek yaşantılarında sürekli gelişime açık bireyler olmalarını sağlamanın en etkin yollarından biri, onlara kendi öğrenme yollarının öğrenme stratejilerinin öğretilmesi olarak görülmektedir. Öğrencinin kazanacağı bu stratejiler; onların kendi öğrenmelerini yönlendirebilmesine, sürekli mesleki gelişmelerini sağlayabilmesine yardımcı olabilecek ve sonuçta toplumsal verimliliğin artmasında önemli bir role sahip olabilecektir (Açıkgöz, 1998; 87).

Bilgi çağını yaşadığımız günümüzde, ilköğretimden yükseköğretimin sonuna dek tüm eğitim basamaklarındaki okullarda öğrencilerin iki önemli ihtiyacı vardır. Bunlar, öğretim programlarındaki konular ve bu konuları nasıl öğreneceklerini öğrenmektir. Öğretimin bu iki ihtiyacı da karşılayabilecek biçimde planlanıp uygulanması gereklidir. Öğrencilerin öğrenmeyi öğrenme ihtiyaçları, öğretmen tarafından "öğrenmeyi öğretme" etkinlikleriyle karşılanabilir (Özer, 1998; 150).

Yapılan araştırmalar öğrenme ve çalışma stratejilerinin genelde ortaöğretim ve yükseköğretim yıllarında öğretildiğini belirlemektedir. Oysa Senemoğlu (1998; 13) öğrencilere, öğrenme ve çalışma stratejilerinin ilkokuldan başlayarak öğretilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Bireyin tercih ettiği öğrenme stratejilerini tanıma, öğretimin geliştirilmesi ve planlanması için oldukça önemlidir (Namlu, 2004; 125). Öğrencilerin gerek örgün eğitimde derslerinde başarılı olmaları, gerekse

örgün eğitimden sonra yaşadığımız bilgi çağında kendilerini geliştirebilmeleri için kendi kendilerine öğrenmeleri ve öğrenmelerini izleme yeterliği kazanmaları gerekmektedir. Okullarda öğrencilere belli disiplinlerin temel kavram ve ilkeleri öğretilirken, öğrenme stratejileri de öğretilmelidir. İlköğretimden başlayarak öğretimin her düzeyinde derslerde konunun gerektirdiği öğrenme stratejilerinin öğretimine yer verilmelidir (Subaşı, 2000). Böylece öğrencilerin çevrelerinden sürekli artarak gelen bilgi birikimlerini düzenleme, işleme ve kendi düşünme biçimlerinin bir parçası haline getirme konusunda daha yeterli duruma gelebilecekleri düşünülmektedir (Namlu, 2004; 128).

Bu bilgiler ışığında araştırma, Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin bazı değişkenlere (cinsiyet, bölüm, sınıf, yaş) göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

2. Yöntem

Araştırmanın Modeli

Betimsel bir nitelikte olan bu çalışmada, öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin bazı değişkenlere (cinsiyet, bölüm, sınıf, yaş) göre farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2015–2016 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği, Antrenörlük Eğitimi ve Rekreasyon Bölümü'nde okumakta olan 1030 normal ve ikinci öğretim öğrencisi oluşturmuştur.

Evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmış fakat uygulama yapıldığı anda mevcut olmayan öğrenciler ile ankete katılmak istemeyen öğrencilere anket uygulanmadığından araştırma 808 öğrenci üzerinde yürütülmüştür.

Araştırmanın evrenini oluşturan Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrenci işleri ile ilgili yazışmalar yapılarak elde edilen resmi öğrenci sayıları ve anketi cevaplayan öğrenci sayıları Tablo 1'de ayrıntıları ile verilmiştir.

Tablo 1: Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde Kayıtlı Resmi Öğrenci Sayıları

	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	51	56	51	91	249
Spor Yöneticiliği	40	40	40	52	172
Spor Yöneticiliği 2. Öğretim	38	42	41	51	172
Antrenörlük Eğitimi	40	45	38	64	187
Antrenörlük Eğitimi 2. Öğretim	37	38	37	64	176
Rekreasyon	36	-	-	-	36
Rekreasyon 2. Öğretim	38	-	-	-	38
Genel Toplam	280	221	207	322	1.030
Anketi Cevaplayan Öğrenci Sayısı					
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	38	40	28	78	184
Spor Yöneticiliği	40	35	30	45	150
Spor Yöneticiliği 2. Öğretim	35	34	40	40	149
Antrenörlük Eğitimi	37	38	31	33	139
Antrenörlük Eğitimi 2. Öğretim	36	31	32	30	129
Rekreasyon	29	-	-	-	29
Rekreasyon 2. Öğretim	28	-	-	-	28
Genel Toplam	243	178	161	226	808

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Öztürk (1995; 86) tarafından geliştirilen “Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır.

Öğrencilerin kişisel özellikleri hakkında bilgi toplamak ve araştırmanın inceleme konusu olan bağımsız değişkenleri oluşturmak amacıyla araştırmacılar tarafından 4 sorudan oluşan kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Kişisel bilgi formu, öğrencilerin; cinsiyet, öğrenim gördükleri bölüm, sınıf ve yaşlarını belirlemek için araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir.

Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği: Öztürk (1995; 86) tarafından ölçeğin geliştirilmesi aşamasında ilgili literatür taranmış, bilgi işlem modelinin yapısı, bu açıdan zihinsel süreçlerde bilginin akışı ve bu akışta etkili olunabilecek ana noktalar araştırıldıktan sonra, ilk aşamada saptanan yedi ana noktanın her biri strateji olarak kabul edilmiştir. Ölçeği oluşturan bu yedi strateji: Dikkat Stratejisi, Tekrar Stratejisi, Anlamlandırma Stratejisi, Zihne Yerleştirme Stratejisi, Hatırlama Stratejisi, Bilişi Yönetme Stratejisi ve Duyuşsal Stratejilerdir. Bu yedi öğrenme stratejisini daha işlevsel kılmak için her bir stratejinin kapsadığı temel taktikler ve bu taktiklerin yerine getirilmesinde kullanılan basamaklar öğrenci davranışı olarak belirlenmiş ve yedi strateji altında, 6 dikkat; 9 tekrar; 19 anlamlandırma; 6 zihne yerleştirme; 6 hatırlama; 6 bilişi yönetme ve 11 duyuşsal olmak üzere toplam 63 davranış geliştirilmiştir. Her bir davranışın öğrenci tarafından kullanım sıklığını saptamak amacıyla beşli sınıflama ölçeği (hiç, çok az, ara sıra, sıklıkla, her zaman) benimsenmiştir. Değerlendirme ölçeğinin geçerliğinin saptanmasında, Hacettepe Üniversitesi'nden 4, Gazi Üniversitesi'nden 7 olmak üzere (4'ü Eğitim Programları ve Öğretimi; 4'ü Eğitimde Psikolojik Hizmetler; 3'ü Eğitim Teknolojisi alanından) 11 öğretim üyesinin görüşleri alınmış ve onların görüşleri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Yeniden düzenlenen ölçek taslağı, aynı öğretim üyelerine tekrar incelettilererek uygulamaya hazır duruma getirilmiştir. Hazırlanan ölçeğin, anlaşılır olup olmadığını saptamak amacıyla, 40 öğrenci üzerinde bir pilot uygulama yapılmış ve öğrencilerin anlamakta zorluk çektiği maddeler belirlenerek düzeltilmiştir. Aynı yolla bu gruptan farklı 20 kişi üzerinde ikinci bir uygulama yapılarak ölçek taslağı son haline getirilmiştir (Öztürk, 1995: 86). Ölçeğin güvenilirliğinin sağlanmasında test-tekrar test yöntemi uygulanmıştır. Bu amaçla, Mesleki Eğitim Fakültesi'nden araştırma kapsamına girmeyen 106 kişilik bir gruba aynı ölçek bir hafta arayla iki kez uygulanmış ve bu uygulama sonucunda elde edilen puanların aralarındaki korelasyon katsayısı, her bir stratejinin toplam puanları esas alınarak hesaplanmıştır. Elde edilen verilere göre, iki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı; Dikkat Stratejisi .64; Tekrar Stratejisi .71; Anlamlandırma Stratejisi .74; Zihne Yerleştirme Stratejisi .61; Hatırlama Stratejisi .71; Bilişi Yönetme Stratejisi .79; Duyuşsal Stratejiler .64 olarak hesaplanmıştır (Öztürk, 1995; 86). Araştırma kapsamındaki öğrencilerin kullandıkları genel öğrenme stratejileri ile ilgili verilerin analizinde ölçek bir bütün olarak ele alınmamış, her bir strateji boyutunun toplam puanları elde edilmiştir. Zihne Yerleştirme Stratejisi alt boyutunda yer alan 5. soru ve Duyuşsal Strateji alt boyutunda yer alan 2., 3., 4., 6., 7., 8., 9. ve 11. sorular olumsuz olduğu için ters yönde puanlanmıştır. Elde edilen toplam puanlar, madde/taktik sayılarına bölünerek öğrencilerin o boyuttaki düzeyleri elde edilmiştir. Buna göre öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri; 1,00 – 1,79: Hiç; 1,80 – 2,59: Çok az; 2,60 – 3,39: Ara sıra; 3,40 – 4,19: Sıklıkla; 4,20 – 5,00: Her zaman aralığına göre puanlanmıştır (Karakış, 2006: 189).

Verilerin Analizi

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiş ve bu inceleme sonucunda veriler normal dağılım gösterdiğinden dolayı ikili küme karşılaştırmaları için t testi; üç veya daha fazla küme karşılaştırmaları için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA sonucu anlamlı bulunan farklılıkların kaynağını belirlemek üzere varyansların homojen olmasından dolayı Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

3. Bulgular

Araştırmaya; 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği, Antrenörlük Eğitimi ve Rekreasyon Bölümü'nde okumakta olan 808 1. ve 2. Öğretim öğrencisi katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin, %68,2'sinin erkek_(n=551), %31,8'inin kadın_(n=257); %35'inin spor yöneticiliği_(n=283), %33,3'ünün antrenörlük eğitimi_(n=269), %23,4'ünün beden eğitimi ve spor öğretmenliği_(n=189), %8,3'ünün rekreasyon_(n=67) bölümünde öğrenim görmekte olduğu; %29,6'sının 1. Sınıf_(n=239), %24,6'sının 4. Sınıf_(n=199), %23,4'ünün 2. Sınıf_(n=189), %22,4'ünün 3. Sınıf_(n=181) öğrencisi olduğu; %47,3'ünün 20-22 yaş_(n=382), %29,5'inin 23-25 yaş_(n=238), %18,3'ünün 17-19 yaş_(n=148), %5'inin 26 yaş ve üstü_(n=40) grubunda yer aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerinin Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	Sd	t	P																																																																				
Dikkat Stratejisi	Kadın	257	3,93	0,49	806	1,191	0,234																																																																				
	Erkek	551	3,87	0,63				Tekrar Stratejisi	Kadın	257	3,52	0,48	806	2,538	0,011*	Erkek	551	3,42	0,56	Anlamlandırma Stratejisi	Kadın	257	4,06	0,67	806	1,135	0,257	Erkek	551	4,00	0,78	Zihne Yerleştirme Stratejisi	Kadın	257	3,85	0,54	806	0,603	0,547	Erkek	551	3,83	0,56	Hatırlama Stratejisi	Kadın	257	3,63	0,62	806	2,059	0,040*	Erkek	551	3,53	0,68	Bilişi Yönetme Stratejisi	Kadın	257	3,84	0,65	806	0,730	0,466	Erkek	551	3,80	0,67	Duyuşsal Strateji	Kadın	257	3,52	0,73	806	-1,629	0,104
Tekrar Stratejisi	Kadın	257	3,52	0,48	806	2,538	0,011*																																																																				
	Erkek	551	3,42	0,56				Anlamlandırma Stratejisi	Kadın	257	4,06	0,67	806	1,135	0,257	Erkek	551	4,00	0,78	Zihne Yerleştirme Stratejisi	Kadın	257	3,85	0,54	806	0,603	0,547	Erkek	551	3,83	0,56	Hatırlama Stratejisi	Kadın	257	3,63	0,62	806	2,059	0,040*	Erkek	551	3,53	0,68	Bilişi Yönetme Stratejisi	Kadın	257	3,84	0,65	806	0,730	0,466	Erkek	551	3,80	0,67	Duyuşsal Strateji	Kadın	257	3,52	0,73	806	-1,629	0,104	Erkek	551	3,60	0,70								
Anlamlandırma Stratejisi	Kadın	257	4,06	0,67	806	1,135	0,257																																																																				
	Erkek	551	4,00	0,78				Zihne Yerleştirme Stratejisi	Kadın	257	3,85	0,54	806	0,603	0,547	Erkek	551	3,83	0,56	Hatırlama Stratejisi	Kadın	257	3,63	0,62	806	2,059	0,040*	Erkek	551	3,53	0,68	Bilişi Yönetme Stratejisi	Kadın	257	3,84	0,65	806	0,730	0,466	Erkek	551	3,80	0,67	Duyuşsal Strateji	Kadın	257	3,52	0,73	806	-1,629	0,104	Erkek	551	3,60	0,70																				
Zihne Yerleştirme Stratejisi	Kadın	257	3,85	0,54	806	0,603	0,547																																																																				
	Erkek	551	3,83	0,56				Hatırlama Stratejisi	Kadın	257	3,63	0,62	806	2,059	0,040*	Erkek	551	3,53	0,68	Bilişi Yönetme Stratejisi	Kadın	257	3,84	0,65	806	0,730	0,466	Erkek	551	3,80	0,67	Duyuşsal Strateji	Kadın	257	3,52	0,73	806	-1,629	0,104	Erkek	551	3,60	0,70																																
Hatırlama Stratejisi	Kadın	257	3,63	0,62	806	2,059	0,040*																																																																				
	Erkek	551	3,53	0,68				Bilişi Yönetme Stratejisi	Kadın	257	3,84	0,65	806	0,730	0,466	Erkek	551	3,80	0,67	Duyuşsal Strateji	Kadın	257	3,52	0,73	806	-1,629	0,104	Erkek	551	3,60	0,70																																												
Bilişi Yönetme Stratejisi	Kadın	257	3,84	0,65	806	0,730	0,466																																																																				
	Erkek	551	3,80	0,67				Duyuşsal Strateji	Kadın	257	3,52	0,73	806	-1,629	0,104	Erkek	551	3,60	0,70																																																								
Duyuşsal Strateji	Kadın	257	3,52	0,73	806	-1,629	0,104																																																																				
	Erkek	551	3,60	0,70																																																																							

*P<0.05

Tablo 2'de öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren t testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar, cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin dikkat ($t_{(806)}=1,191$; $P>0.05$), anlamlandırma ($t_{(806)}=1,135$; $P>0.05$), zihne yerleştirme ($t_{(806)}=0,603$; $P>0.05$), bilişi yönetme ($t_{(806)}=0,730$; $P>0.05$) ve duyuşsal ($t_{(806)}=-1,629$; $P>0.05$) stratejilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığını; tekrar ($t_{(806)}=2,538$; $P<0.05$) ve hatırlama ($t_{(806)}= 2,059$; $P<0.05$) stratejilerinin ise kadın öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüm Değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi Sonuçları

		n	$\bar{X}$	SS	Sd	F	P	Tukey	
Dikkat Stratejisi	1 Beden eğitimi ve spor öğretmenliği	189	3,84	0,53	3	804	3,712	0,011*	2>4
	2 Spor yöneticiliği	283	3,96	0,52					
	3 Antrenörlük eğitimi	269	3,89	0,70					
	4 Rekreasyon	67	3,72	0,45					
Tekrar Stratejisi	1 Beden eğitimi ve spor öğretmenliği	189	3,37	0,53	3	804	1,974	0,116	
	2 Spor yöneticiliği	283	3,48	0,47					
	3 Antrenörlük eğitimi	269	3,49	0,56					
	4 Rekreasyon	67	3,47	0,68					
Anlamlandırma Stratejisi	1 Beden eğitimi ve spor öğretmenliği	189	3,86	0,74	3	804	11,462	0,000*	2>1
	2 Spor yöneticiliği	283	4,14	0,69					
	3 Antrenörlük eğitimi	269	4,10	0,80					
	4 Rekreasyon	67	3,66	0,62					
Zihne Yerleştirme Stratejisi	1 Beden eğitimi ve spor öğretmenliği	189	3,73	0,55	3	804	3,812	0,010*	2>1
	2 Spor yöneticiliği	283	3,88	0,52					
	3 Antrenörlük eğitimi	269	3,88	0,59					
	4 Rekreasyon	67	3,77	0,47					
Hatırlama Stratejisi	1 Beden eğitimi ve spor öğretmenliği	189	3,60	0,61	3	804	15,567	0,000*	1>3
	2 Spor yöneticiliği	283	3,53	0,58					
	3 Antrenörlük eğitimi	269	3,44	0,73					
	4 Rekreasyon	67	4,04	0,65					
Bilişi Yönetme Stratejisi	1 Beden eğitimi ve spor öğretmenliği	189	3,75	0,66	3	804	1,598	0,188	
	2 Spor yöneticiliği	283	3,83	0,58					
	3 Antrenörlük eğitimi	269	3,81	0,72					
	4 Rekreasyon	67	3,96	0,74					
Duyuşsal Strateji	1 Beden eğitimi ve spor öğretmenliği	189	3,44	0,73	3	804	6,939	0,000*	2>1
	2 Spor yöneticiliği	283	3,68	0,67					
	3 Antrenörlük eğitimi	269	3,62	0,73					
	4 Rekreasyon	67	3,35	0,62					

*P<0.05

Tablo 3'de öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar, bölüm değişkenine göre öğrencilerin tekrar ($F_{(3-807)}=1,974$; $P>0,05$) ve bilişi yönetme ($F_{(3-807)}=1,598$; $P>0,05$) stratejilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığını; dikkat ($F_{(3-807)}=3,712$; $P<0,05$), anlamlandırma ($F_{(3-807)}=11,462$; $P<0,05$), zihne yerleştirme ($F_{(3-807)}=3,812$; $P<0,05$), hatırlama ($F_{(3-807)}=15,567$; $P<0,05$) ve duyuşsal ($F_{(3-807)}=6,939$; $P<0,05$) stratejilerinin ise anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi Sonuçları

			n	$\bar{X}$	SS	Sd	F	P	Tukey
Dikkat Stratejisi	1	1. Sınıf	239	3,83	0,58	3	2,414	0,065	
	2	2. Sınıf	189	3,97	0,52	804			
	3	3. Sınıf	181	3,93	0,51	807			
	4	4. Sınıf	199	3,85	0,70	807			
Tekrar Stratejisi	1	1. Sınıf	239	3,46	0,60	3	1,640	0,179	
	2	2. Sınıf	189	3,52	0,50	804			
	3	3. Sınıf	181	3,44	0,46	807			
	4	4. Sınıf	199	3,40	0,54	807			
Anlamlandırma Stratejisi	1	1. Sınıf	239	3,85	0,73	3	6,352	0,000	2>1
	2	2. Sınıf	189	4,14	0,65	804			3>1
	3	3. Sınıf	181	4,08	0,74	807			4>1
	4	4. Sınıf	199	4,05	0,83	807			
Zihne Yerleştirme Stratejisi	1	1. Sınıf	239	3,78	0,57	3	2,109	0,098	
	2	2. Sınıf	189	3,89	0,48	804			
	3	3. Sınıf	181	3,82	0,59	807			
	4	4. Sınıf	199	3,88	0,55	807			
Hatırlama Stratejisi	1	1. Sınıf	239	3,72	0,73	3	10,258	0,000	1>3
	2	2. Sınıf	189	3,60	0,61	804			1>4
	3	3. Sınıf	181	3,48	0,60	807			2>4
	4	4. Sınıf	199	3,39	0,64	807			
Bilişi Yönetme Stratejisi	1	1. Sınıf	239	3,82	0,75	3	0,247	0,863	
	2	2. Sınıf	189	3,84	0,58	804			
	3	3. Sınıf	181	3,82	0,63	807			
	4	4. Sınıf	199	3,78	0,67	807			
Duyuşsal Strateji	1	1. Sınıf	239	3,39	0,72	3	7,725	0,000*	2>1
	2	2. Sınıf	189	3,65	0,68	804			3>1
	3	3. Sınıf	181	3,64	0,70	807			4>1
	4	4. Sınıf	199	3,66	0,70	807			

* $P<0.05$

Tablo 4'de öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin öğrenim sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar, sınıf değişkenine göre öğrencilerin dikkat ($F_{(3-807)}=2,414$; $P>0,05$), tekrar ($F_{(3-807)}=1,640$; $P>0,05$), zihne yerleştirme ($F_{(3-807)}=2,109$; $P>0,05$) ve bilişi yönetme ($F_{(3-807)}=0,863$; $P>0,05$) stratejilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığını; anlamlandırma, ($F_{(3-807)}=6,352$; $P<0,05$) hatırlama ($F_{(3-807)}=10,258$; $P<0,05$) ve duyuşsal ($F_{(3-807)}=7,725$; $P<0,05$) stratejilerinin ise anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermiştir.

Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere varyansların homojen olmasından dolayı çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD testi kullanılmıştır. Bu test sonuçlarına göre; 2. Sınıf, 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencilerinin 1. Sınıf öğrencilerine göre anlamlandırma stratejisini kullanma düzeylerinin;

1. Sınıf öğrencilerinin 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencilerine göre yine 2. Sınıf öğrencilerinin 4. Sınıf öğrencilerine göre hatırlama stratejisini kullanma düzeylerinin;

2. Sınıf, 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencilerinin 1. Sınıf öğrencilerine göre duyuşsal stratejiyi kullanma düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılmasını Gösteren Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi Sonuçları

		n	$\bar{X}$	SS	Sd	F	P	Tukey
Dikkat Stratejisi	1 17-19 yaş	148	3,76	0,61	3	3,639	0,013*	2>1 3>1
	2 20-22 yaş	382	3,91	0,54	804			
	3 23-25 yaş	238	3,92	0,62	807			
	4 26 yaş ve üstü	40	4,02	0,64	807			
Tekrar Stratejisi	1 17-19 yaş	148	3,44	0,66	3	0,070	0,976	
	2 20-22 yaş	382	3,45	0,52	804			
	3 23-25 yaş	238	3,46	0,46	807			
	4 26 yaş ve üstü	40	3,47	0,48	807			
Anlamlandırma Stratejisi	1 17-19 yaş	148	3,70	0,65	3	14,984	0,000*	2>1 3>1 3>2 4>1
	2 20-22 yaş	382	4,01	0,76	804			
	3 23-25 yaş	238	4,19	0,74	807			
	4 26 yaş ve üstü	40	4,23	0,69	807			
Zihne Yerleştirme Stratejisi	1 17-19 yaş	148	3,64	0,61	3	9,281	0,000*	2>1 3>1 4>1
	2 20-22 yaş	382	3,84	0,54	804			
	3 23-25 yaş	238	3,92	0,53	807			
	4 26 yaş ve üstü	40	3,99	0,45	807			
Hatırlama Stratejisi	1 17-19 yaş	148	3,87	0,75	3	17,055	0,000*	1>2 1>3 2>3
	2 20-22 yaş	382	3,54	0,67	804			
	3 23-25 yaş	238	3,38	0,54	807			
	4 26 yaş ve üstü	40	3,64	0,60	807			
Bilişi Yönetme Stratejisi	1 17-19 yaş	148	3,78	0,83	3	0,333	0,801	
	2 20-22 yaş	382	3,82	0,64	804			
	3 23-25 yaş	238	3,81	0,60	807			
	4 26 yaş ve üstü	40	3,89	0,55	807			
Duyuşsal Strateji	1 17-19 yaş	148	3,13	0,65	3	27,909	0,000*	2>1 3>1 4>1
	2 20-22 yaş	382	3,62	0,69	804			
	3 23-25 yaş	238	3,75	0,69	807			
	4 26 yaş ve üstü	40	3,81	0,61	807			

*P<0.05

Tablo 5’de öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin yaş değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar, yaş değişkenine göre öğrencilerin tekrar ($F_{(3-807)}=0,070$; $P>0,05$) ve bilişi yönetme ($F_{(3-807)}=0,333$; $P>0,05$) stratejilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığını; dikkat ($F_{(3-807)}=3,639$; $P<0,05$), anlamlandırma, ($F_{(3-807)}=14,984$; $P<0,05$), zihne yerleştirme ($F_{(3-807)}=9,281$; $P<0,05$), hatırlama ($F_{(3-807)}=17,055$; $P<0,05$) ve duyuşsal ($F_{(3-807)}=27,909$; $P<0,05$) stratejilerinin ise anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermiştir.

Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere varyansların homojen olmasından dolayı çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD testi kullanılmıştır. Bu test sonuçlarına göre; 20-22 ve 23-25 yaş aralığında olan öğrencilerin 17-19 yaş aralığında olan öğrencilere göre dikkat stratejisini kullanma düzeylerinin;

20-22, 23-25, 26 ve üstü yaş aralığında olan öğrencilerin 17-19 yaş aralığında olan öğrencilere göre yine 23-25 yaş aralığında olan öğrencilerin 20-22 yaş aralığında olan öğrencilere göre anlamlandırma stratejisini kullanma düzeylerinin;

20-22, 23-25, 26 ve üstü yaş aralığında olan öğrencilerin 17-19 yaş aralığında olan öğrencilere zihne yerleştirme stratejisini kullanma düzeylerinin;

17-19 yaş aralığında olan öğrencilerin 20-22 ve 23-25 yaş aralığında olan öğrencilere göre yine 20-22 yaş aralığında olan öğrencilerin 23-25 yaş aralığında olan öğrencilere göre hatırlama stratejisini kullanma düzeylerinin;

20-22, 23-25, 26 ve üstü yaş aralığında olan öğrencilerin 17-19 yaş aralığında olan öğrencilere duyuşsal stratejiyi kullanma düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Spor Bilimleri Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin, genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin bazı değişkenlere (cinsiyet, bölüm, sınıf, yaş) göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Yaptığımız çalışmada; cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin dikkat, anlamlandırma, zihne yerleştirme, bilişi yönetme ve duyuşsal stratejilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, tekrar ve hatırlama stratejilerinin ise kadın öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Güngör (2005; 107) yaptığı çalışmada, öğrencilerin okuduğunu anlama stratejilerini kullanma düzeylerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırmasında, kızlar lehine anlamlı düzeyde farklılık saptamıştır. Yine Duman (2008; 220) tarafından yapılan araştırmada, öğrenme stratejileri ölçeğinin tüm alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre kız öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı; Güven (2004; 121) ve Özer (1993; 110) tarafından yapılan araştırmalarda da kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğrenme stratejilerini daha çok kullandıkları tespit edilmiştir. Bu araştırma sonuçlarının, çalışma bulgularımızla kısmen paralellik gösterdiğini söyleyebiliriz.

Bölüm değişkenine göre elde ettiğimiz sonuçlar, öğrencilerin tekrar ve bilişi yönetme stratejilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığını; dikkat, anlamlandırma, zihne yerleştirme, hatırlama ve duyuşsal stratejilerinin ise anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermiştir. Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere varyansların homojen olmasından dolayı çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD testi kullanılmıştır. Bu test sonuçlarına göre; Spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin rekreasyon bölümünde okuyan öğrencilere göre dikkat stratejisini kullanma düzeylerinin; Spor yöneticiliği ve antrenörlük eğitimi bölümünde okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve rekreasyon bölümünde okuyan öğrencilere göre anlamlandırma stratejisini kullanma düzeylerinin; Spor yöneticiliği ve antrenörlük eğitimi bölümünde okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilere göre zihne yerleştirme stratejisini kullanma düzeylerinin; Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin antrenörlük eğitimi bölümünde okuyan öğrencilere göre yine rekreasyon bölümünde okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği ve antrenörlük eğitimi bölümünde okuyan öğrencilere göre hatırlama stratejisini kullanma düzeylerinin; Spor yöneticiliği ve antrenörlük eğitimi bölümünde okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve rekreasyon bölümünde okuyan öğrencilere göre duyuşsal stratejiyi kullanma düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma bulgularımızla kısmen paralellik gösteren, Sünbül ve Sarı (2004; 540) tarafından lisede öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen araştırmada, öğrencilerin kullandıkları hatırlama ve duyuşsal stratejiler ile öğrenim gördükleri bölümler arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Araştırma sonuçlarımızla örtüşmeyen ve Karakış (2006; 189) tarafından yapılan çalışmada ise öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri ve öğrenim gördükleri fakülteler arasında istatistiksel olarak manidar bir ilişki bulunmadığı saptanmıştır.

Çalışmamızda, öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasında; dikkat, tekrar, zihne yerleştirme ve bilişi yönetme stratejilerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı; anlamlandırma, hatırlama ve duyuşsal stratejilerinin ise anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır.

Yine, öğrencilerin yaş değişkenine göre genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin karşılaştırılmasında, tekrar ve bilişi yönetme stratejilerinde anlamlı düzeyde bir farklılaşma görülmezken; dikkat, anlamlandırma, zihne yerleştirme, hatırlama ve duyuşsal stratejilerin ise anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir.

Bu sonuçlara göre, sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin anlamlandırma ve duyuşsal stratejileri kullanma düzeylerinin yükseldiği tespit edilirken, sınıf düzeyi düştükçe hatırlama stratejilerini kullanma düzeylerinin arttığı tespit edilmiştir.

Yine öğrencilerin yaşlarının yükselmesine paralel olarak dikkat, anlamlandırma, zihne yerleştirme ve duyuşsal stratejileri kullanma düzeylerinin yükseldiği tespit edilirken, yaşlarının düşmesine paralel olarak hatırlama stratejilerini kullanma düzeylerinin arttığı tespit edilmiştir.

Küçük sınıfların büyük sınıflara göre, küçük yaştakilerin de büyük yaştakilere göre hatırlama stratejilerini kullanma düzeylerinin fazla olmasının sebebini; yaş ile hafızanın ters orantılı olmasına bağlayabiliriz.

Kaynakça

- Açıkgöz, KÜ. (1998). Etkili öğrenme ve öğretme, Kanyılmaz Matbaası, İzmir, s.87.
- Altunay, U. ve Güngör, A. (2005). “*Öğretmen Adaylarının Okuduğunu Anlama Stratejilerini Kullanma Düzeyleri*”, XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 28–30 Eylül, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, s.752-756, Denizli.
- Beckman, P. (2002). Strategy Instruction, Clearinghouse on Disabilities and Gifted Education, (ED474302), (ERIC Database İnternet adresinden 12.02.2016 tarihinde alınmıştır).
- Demirel, M. (1993). Öğrenme Stratejilerinin Öğretilmesi, Eğitim ve Bilim, 17(83), s.52-59.
- Dikbaş, Y. ve Kaf Hasırcı Ö. (2008). “*Öğrenme Stratejileri Öğretiminin ve Ders İşlenişinde Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi*”, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 9, Sayı 2, s.69-76.
- Duman, B. (2008). “*Öğrencilerin Benimsedikleri Eğitim Felsefeleriyle Kullandıkları Öğrenme Strateji ve Öğrenme Stilllerinin Karşılaştırılması*”, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 17, Sayı 1, s.203-224.
- Güngör, A. (2005). “*Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Stratejilerini Kullanma Düzeyi*”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28, s.101–108.
- Güven, M. (2004). Öğrenme Stilleri İle Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, s.121.
- Hamurcu, H. (2002). “*Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Kullandıkları Öğrenme Stratejileri*”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23, s.127-134.
- Karakış, Ö. (2006). Bazı Yükseköğrenim Kurumlarında Farklı Öğrenme Stillere Sahip Olan Öğrencilerin Genel Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeyleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Denetimi Anabilim Dalı, s.189.
- Namlu, AG. (2004). “*Bilişötesi Öğrenme Stratejileri Ölçme Aracının Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması*”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi, 4(2), s.123-136.
- Özer, B. (1993). “*Öğretmen Adaylarının Etkili Öğrenme ve Ders Çalışmadaki Yeterliliği*”, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eskişehir, s. 110.
- Özer, B. (1998). Öğrenmeyi öğretme. Hakan, A. (Edit.), Eğitim bilimlerinde yenilikler (149–160), Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Özer, B. (2002). “*İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarının Eğitim Programlarında Öğrenme Stratejileri*”, Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 1(1), s.17-32.
- Öztürk, B. (1995). Genel Öğrenme Stratejilerinin Öğrenciler Tarafından Kullanılma Durumları. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, s.85-87.
- Senemoğlu, N. (1998). Gelişim öğrenme ve öğretme-kuramdan uygulamaya, Özsen Matbaacılık Ltd., Ankara, 13.
- Schmeck, R.R. (1988). Learning Strategies and Learning Styles. New York: Plenum Publishing Company, 87.
- Somuncuoğlu Y. ve Yıldırım A. (1998). “*Öğrenme Stratejileri: Teorik Boyutları, Araştırma Bulguları ve Uygulama İçin Ortaya Koyduğu Sonuçlar*”, Eğitim ve Bilim, 22(110), s. 31-39.
- Subaşı, G. (2000). “*Etkili Öğrenme: Öğrenme Stratejileri*”, Milli Eğitim Dergisi, 146.
- Sünbül, A. M. ve Sarı, H. (2004). “*An Analysis of High School Students' Learning Strategies and Styles in Turkey*”, International Conference on Quality in Education in the Balkan Countries, Friday 25th–Saturday 26th June, s.530-545, Sofia, Bulgaria.
- Weinstein, C.E. ve Mayer RE. (1986). The Teaching of Learning Strategies in Handbook of Research on Teaching. 3rd. Ed. Edited by. M. C. Withrock. New York: Macmillan Company, 55.